

Sygn. akt III UK 59/19

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania K.K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł.

o rentę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 29 października 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 19 lipca 2018 r., sygn. akt III AUz (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 lipca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił zażalenie wnioskodawczynie K.K. na postanowienie Sądu Okręgowego w R. z dnia 29 marca 2018 r. Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w R. odrzucił - jako niedopuszczalne - odwołanie wnioskodawczynie, wniesione w następstwie wydania orzeczenia komisji lekarskiej ZUS z dnia 20 grudnia 2017 r., wskazując, że przepisy nie przewidują środka odwoławczego tego rodzaju. Sąd Apelacyjny wskazał, że zgodnie z art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 477⁹ § 1 k.p.c. odwołanie do sądu przysługuje od decyzji organu rentowego w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji, a treść decyzji wyznacza zakres rozpoznania i rozstrzygnięcia sądu. Postępowanie sądowe ma więc charakter odwoławczy i kontrolny. Jego przedmiotem jest ocena

legalności decyzji wydanej przez organ rentowy na wniosek ubezpieczonego lub z urzędu. Niedopuszczalne jest natomiast rozpoznanie roszczeń, co do których nie wypowiedział się organ rentowy.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 83 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz na naruszeniu przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy: art. 477⁹ § 1 k.p.c., art. 199 § 1 k.p.c.

Zdaniem skarżącej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnione jest "rażącymi uchybieniami Sądu Apelacyjnego. Przyczyny, dla których skarga kasacyjna zasługuje na przyjęcie do rozpoznania to fakt, iż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne". W piśmie procesowym z dnia 21 stycznia 2019 r. uzupełniającym braki formalne skargi kasacyjnej poprzez uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżąca wskazała, że orzeczenie Sądu Apelacyjnego narusza prawa jakie gwarantuje Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (art. 45) oraz Europejska Konwencja Praw Człowieka (art. 6). Uznanie przez Sąd Apelacyjny w zaskarżonym postanowieniu, że odwołanie nie przysługiwało, stanowi zdaniem skarżącej ograniczenie jej prawa do sądu, a przede wszystkim prawa do dwuinstancyjności. Z powyższych względów rozpoznanie skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy jest, jej zdaniem, w pełni zasadne i konieczne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jeżeli skarżący jako przesłankę uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia

prawnego, to powinien zagadnienie to przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, Legalis nr 1508600; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, Legalis nr 1482401; z dnia 24 maja 2016 r., I CSK 666/15). Innymi słowy istotne zagadnienie prawne powinno kotwiczyć się w regulacji prawnej, która powinna zostać przeanalizowana i opracowana, tak aby to wpierw sam skarżący mógł stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r., III UK 206/13). W rozpoznawanej sprawie skarżąca nie sformułowała zagadnienia prawnego, przez co ta podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymyka się ocenie Sądu Najwyższego.

Analiza akt i środka zaskarżenia nie upoważnia również do twierdzenia, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, doszło do nieważności postępowania, czy też skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Zauważyć należy, że postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, ma na celu kontrolę prawidłowości zaskarżonej decyzji, w związku z czym może je wszcząć wyłącznie odwołanie od decyzji wydanej bądź w wyniku rozpoznania wniosku, bądź z urzędu. Niedopuszczalne jest natomiast rozstrzyganie przez sąd, niejako w zastępstwie organu rentowego, wniosków zgłoszonych w toku postępowania odwoławczego, które nie były przedmiotem decyzji tego organu. Inaczej mówiąc, w sprawach tych sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji, w granicach jej treści i przedmiotu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2017 r., II UK 172/16, LEX nr 2310114; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, LEX nr 1215286; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 września 2010 r., III UK 15/10, LEX nr 667499). Organem właściwym do wydania decyzji jest Zakład (jego właściwa terenowa jednostka organizacyjna - art. 67 ust. 1 pkt 2 u.s.u.s. i art. 476 § 4 pkt 1 k.p.c.), a organem odwoławczym - sąd powszechny (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2013 r., II UK

164/12, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 261). W kontekście art. 1 k.p.c. sprawami cywilnymi (w znaczeniu formalnoprawnym) są m. in. sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, a więc sprawy, w których wniesiono odwołania od decyzji organów rentowych, do których przepisy Kodeksu postępowania cywilnego stosuje się z mocy ustaw szczególnych. Od momentu wniesienia odwołania do sądu rozpoznawana sprawa staje się sprawą cywilną, podlegającą rozstrzygnięciu według zasad właściwych dla tej kategorii. Odwołanie pełni rolę pozwu, a jego zasadność ocenia się na podstawie właściwych przepisów prawa materialnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 września 2010 r., III UK 15/10, LEX nr 667499). Na marginesie rozważań zauważyć należy, że w rozpoznawanej sprawie skarżąca złożyła również odwołanie od doręczonej jej w późniejszym terminie decyzji ZUS z dnia 1 lutego 2018 r., co wynika zarówno z postanowienia Sądu Apelacyjnego, jak i ze złożonej skargi kasacyjnej.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

as